

SCIENTIFIC CONFERENCE

**MULTIDISCIPLINARY
CHALLENGES IN
CONTEMPORARY SCIENCE:
INNOVATIONS AND
COLLABORATION (POLAND)**

ISBN: 868-326-4708-32-7

Multidisciplinary challenges in contemporary science: innovations and collaboration (Poland)

Materials

International scientific conference

(September 15, 2023, Poland)

*The collection includes materials of scientific works (abstracts, articles),
submitted in accordance with the requirements of the conference.*

*The papers are printed in the author's edition, in the original language.
The authors take full responsibility for the content of the submitted materials.*

Claims to the organizers are not accepted.

Multidyscyplinarne wyzwania współczesnej nauki: innowacje i współpraca (Polska)

Materiały

Międzynarodowa konferencja naukowa (15 Wrzesień 2023 r., Polska)

*Kolekcja zawiera materiały prac naukowych (abstrakty, artykuły),
złożone zgodnie z wymaganiami dotyczącymi konferencji.*

*Prace drukowane są w wydaniu autorskim, w
oryginalnym języku. Autorzy biorą pełną odpowiedzialność
za treść nadesłanych materiałów. Nie będą przyjmowane
żadne roszczenia wobec organizatorów.*

Плеханова Т. М., Кондрашова О. В., Горбенко І. Ф. ПРАГМАТИКА ТА МОВНА КОМУНІКАЦІЯ: НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ МОВИ В РЕАЛЬНИХ КОМУНІКАТИВНИХ СИТУАЦІЯХ	141
Русаченко Н. П. СИНОНІМІЯ ЛІНГВЕМ У ГОВОРАХ ПОЛІСЬКОГО НАРІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	146
Рошко С. М. ПОРІВНЯННЯ-ФРАЗЕОЛОГІЗМИ У РОМАНІ Ю. ВИННИЧУКА «АПТЕКАР»	152
Чебан О. М. ПРОБЛЕМА РАЦІОНАЛЬНОСТІ ЗНАННЯ У ФІЛОСОФІЇ	157
Філіппова Л. В.. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА БІОХІМІЇ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ВІРТУАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ, КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТОЩ	161
Поплавська Т. М., Федорова І. В. ПРОБЛЕМА НОВАЦІЙ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ І ХОЛІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ПІЗНАННЯ	165
Миколайчук О. М. НЕЙРОПСИХОФІЗІОЛОГІЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИСНАЖЕННЯ....	170
Столяр С. Г. СОРТ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ СТІЙКИХ ФІТОЦЕНОЗІВ СОРГО ЗЕРНОВОГО В ПОЛІССІ УКРАЇНИ	174
Зубченко О. С. ФОТОГРАФІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСЛІДЖЕННЯ ЖИТТЯ В ОКУПАЦІЇ.....	179
Aliyeva G. B. THE USE OF INNOVATIVE MARITIME TERMINOLOGY FOR INTERCULTURAL COMMUNICATION IMPROVEMENT IN THE MARITIME ENVIRONMENT.....	183
Вербовецька О. С., Степаненко О. К., Малюванчук С. В. Вплив штучного інтелекту на індивідуальний навчальний процес: переваги та виклики для украї	187
Матюк Т. В. ПОВОЄННА ВІДБУДОВА ТА СТАЛІЙ РОЗВИТОК: РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	193
Гарькава В. Ф., Чорновол А. О., Івашко О. А. ФІНАНСОВА ТЕХНОЛОГІЧНА РЕВОЛЮЦІЯ (FİNTECH): РЕФОРМУВАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ТА ІННОВАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ.....	197
Пшенична М. В. АНАЛІЗ FİNTECH ТРЕНДІВ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	203

Іванчов, П. В., Козлов, С. М., Лісов, О. І., & Переш, Є. Є. (2023). Впровадження цифрових технологій в освітній процес медичних закладів вищої освіти. *Академічні візії*, (18). Вилучено із <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/326>

Стадніченко, М. С. (2021). Медична візуалізація у курсі «Медична біофізика» для майбутніх лікарів. *Наукові записки*, (198), 167–171. Вилучено із <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-198-167-171>

Conference section: PHILOSOPHICAL SCIENCES.

Część konferencyjna: NAUKI FILOZOFICZNE.

ПРОБЛЕМА НОВАЦІЙ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ І ХОЛІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ПІЗНАННЯ

Поплавська Т. М.

*кандидат філософських наук, доцент Південноукраїнського національного
університету ім. К.Д. Ушинського*

Федорова І. В.

*аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

м. Одеса, Україна.

Анотація: Проблема пізнання є однією з найактуальніших проблем філософії науки у XXI столітті. Це пов'язано, в першу чергу, з особливостями розвитку науково-технічної цивілізації та стилем мислення, породжуваним нею. У тезах розглядаються пізнавальні та пояснювальні можливості холистичної епістемології як можливості розвитку холистичної ментальності та більш гармонійного соціокультурного простору.

Ключові слова: *епістемологія, холізм, менталітет, раціональність, аналітика*

Ми всі живемо у дуже складний час – час змін. Зміни відбуваються практично у всіх видах людської діяльності, причому ці зміни не завжди призводять до поліпшення чи прогресу, скоріше навпаки - є ціле віяло глобальних проблем, вирішувати які необхідно невідкладно, причому не окремими країнами чи регіонами, а всім світом. У зв'язку з цим назріла необхідність для людства перейнятися ідеєю єдності світу, тим більше що на фундаментальному рівні, як нам пояснюють фізики, природа єдина і всі межі в ній дуже умовні і лише відображають послідовне наближення суспільної свідомості до істини. Якщо природа єдина і цілісна у своїй сутності, значить такими ж цілісними повинні бути методи її пізнання.

У той самий час існуюча методологія наукового підходу, що була заснована на раціоналізмі та аналізі складного шляхом розкладання його на частини, показала, що при дослідженні цілісних властивостей системи вона не спроможна їх описувати. Відбувається це тому, що будь-яка, навіть уявна операція вичленування елемента означає руйнування цілісності і втрати ряду якісних властивостей, що призводить до фрагментаризації знання, а разом з ним і фрагментаризації світогляду.

Це глухий кут, в якому зараз знаходиться техногенна цивілізація зі своїм культом науково-технічного прогресу, зі своїм ставленням до природи як до безликого, а іноді навіть як ворожого навколишнього середовища, зі своїм індивідуалізмом як основою суспільства, зі своїм соціальним пануванням фінансової олігархії та багатьма іншими настановами мислення та сприйняття, які власне і породжують наявне віяло глобальних проблем.

Вихід з цього глухого кута бачиться вченими і філософами по-різному: одні виступають за зміну людини з метою покращення соціального життя, інші виступають за зміну соціального життя з метою покращення людини. Згідно з холістичною концепцією - життя єдине і кожна істота (холон) характеризується не тільки найтоншим внутрішнім гомеостазом, але й невловимими і

незліченними зв'язками з усіма іншими холонами та з усім Цілим. Людина як істота мисляча відіграє важливу роль у цієї тонко налаштованої взаємодії всього з усім, тому так важливо для неї мати адекватний світогляд і світовідношення, яке може бути сформоване засобами сучасної науки та освіти.

Під адекватним світоглядом слід розуміти таку систему поглядів на світ, у якій присутні чіткі та недвозначні відповіді на найпотаємніші питання людства: Хто ми? Де ми і навіщо? Звідки ми приходимо і куди потім ідемо? Сюди можна додати і знамениті Кантівські питання: Що я можу знати? На що я можу надіятись? і Що я маю робити? Це вічні питання та відповіді на них має дати нова епістемологія.

Але, тут є проблеми. По-перше, наскільки кардинально можуть змінитися методи пізнання у межах старої парадигми? По-друге, наскільки наш науковий істеблішмент готовий до прийняття новацій у пізнавальній сфері?

Картина світу, як її визначають фахівці - це система образів і зв'язків між ними, наочних уявлень про мир і місце людини в ньому, про взаємини людини з дійсністю, про свою роль і своє місце у світі, про просторову та тимчасову послідовність подій, їх причини, значення та цілі. Людина діє, спираючись на свою картину світу. Вона поєднує всі відомі їй образи та поняття в єдиний глобальний образ, в якому міститься все, з чим вона стикалася у житті. По суті, це найскладніше психічне утворення, яке ми формуємо з раннього дитинства, це багат шарова конструкція, що зберігає в собі всі знання про навколишній світ у вигляді спогадів чи образів.

Картина світу, як правило, формується у процесі виховання та освіти із застосуванням певних пізнавальних стратегій. У сучасній науці і освіті, за уявним плюралізмом методів пізнання, стоїть тільки один - метод спроб і помилок. Згідно з думкою Карла Поппера, яку він висловив у своїй книзі «*Logik der Forschung*»(2002), метод, за допомогою якого намагаються вирішити всі проблеми, зазвичай один і той же – це метод спроб і помилок.

Метод спроб і помилок відомий людству з доісторичних часів, він завжди застосовувався в рамках традиційної, точніше, побутової логіки, де працює

закон виключення протиріч, який говорить, що два твердження, які суперечать один одному, не можуть бути істинними одночасно. Однак цей метод завжди був гарний лише у застосуванні до однієї, фізичної, тривимірної реальності, яка структурується за принципом «or either» і третій варіант справді не дано.

Застосування цього методу до психічної чи духовної реальності завжди призводить до протиріч дослідника, якій апіорі заперечує існування інших реальностей, крім фізичної. У той же час, негативне ставлення до виникаючих протиріч у процесі побудови наукових теорій веде до однозначних висновків, до спрощення об'єкта дослідження, будь то Світ чи Людина.

Недосконалість існуючих наукових методів пізнання особливо впадає у вічі при спробі пояснити феномени квантової фізики. Так, відомий фізик Джон фон Нейман, усвідомивши свого часу той факт, що квантовий світ не вписується в аристотелівську логіку «або-або», винайшов тризначну логіку. До запропонованих Аристотелем двох варіантів для вибору: «істинно» чи «хибно», вчений додав «можливо» (Von Neumann, 1961). Деякі фізики вважають, що фон Нейман вирішив «усі» парадокси, інші вважають тризначну квантову логіку не більш як формалізмом або фокусом, який не прояснює невизначеності квантових подій, водночас трансакційна психологія показує, що сприйняття завжди починається зі стану «можливо».

Між тим в Античній культурі протягом сотень, якщо не тисячі років, було відомо три варіанти пізнання. Перший, найпростіший, активно застосовувався Аристотелем і шанувальниками його таланту - формально-логічний - з його законом виключеного третього. Він же є основою всіх інших методів пізнання, що використовуються як у природних, так і в гуманітарних науках, включаючи і синергетику з її «нелінійністю», і феміністську епістемологію з її маскулінізмом і фемінним типами буття та ідеологією емансипації, і багатьма іншими, що обговорюються в західній філософії науки.

Другий варіант відомий нам із діалогів Платона і носить відповідну назву – діалектичний. На відміну від Гегелівської одновимірної діалектики з її тріадою «теза-антитеза-синтез», діалектика Платона за своєю сутністю є

багатовимірною, тому що допускає всі види людського досвіду, аж до релігійно-містичного, всі види знання, в тому числі і міфологічне, всі можливі метафізики.

І, нарешті, третій варіант пізнання чи скоріше проживання знання – містичний. Містика - складна духовна традиція, у якій поєднані різні, часом суперечливі тенденції. Вона має солідний прогностичний потенціал, світоглядну ущільненість. Містична свідомість за допомогою інтуїції намагається вловити споконвічну єдність усіх речей. Вона виходить із передумови, що за допомогою напруженого «богоспілкування» можна отримати від Природи деякі таємниці, до яких наука та відповідний їй тип раціональності просуваються аналітичним та експериментальним шляхом.

Дані три варіанти пізнання Світу та Людини, що застосовувалися у Стародавніх культурах, відповідають трьом планам Буття: фізичному, психічному та духовному чи ментальному.

Про те, що наша фізична реальність не є єдиною реальністю, першими минулого століття заговорили теж фізики. Відповідно до концепції Девіда Бома, світ, яким ми його знаємо, є лише одним аспектом реальності, її «явний» чи «розгорнутий» порядок. Матриця, яка породжує його, є «прихованим» (імпліцитним) порядком, тобто, вона є незримою для нас сферою, в якій час і простір згорнуті. Таким чином, свідомість і матерія виявляються взаємопов'язаними та взаємозалежними, такими, які не мають причинних зв'язків на «явному» рівні реальності. Вони є вкладені друг в друга проєкції вищої реальності, яка є ні матерією, ні свідомістю в чистому вигляді (Bohm, 2002).

Таким чином, нова картина світу або голографічна, як її іноді називають, може і повинна докорінно змінити та доповнити існуючі пізнавальні стратегії. Тут, як бачимо, полюси онтологічного, антропологічного та епістемологічного сходяться, тому що ми пізнаємо цю реальність, виходячи з наших уявлень про неї. При цьому методом, що об'єднує, може стати багатовимірною або холістичною діалектикою. Ментальність, що формується такою діалектикою, також можна

позначити як холістичну, для якої складність означає динамізм і постійну мінливість, а переконання в нестабільності та постійної мінливості веде до того, що звички до категоризації та пошуку універсальних правил втрачають сенс; суперечність видається неминучою, оскільки все безперервно змінюється і протилежні фактори постійно співіснують; інтерес до конкретних об'єктів і подій видається кориснішим, ніж пошук абстракцій.

Таким чином, популяризація холістичної епістемології може сприяти вирішенню проблеми отримання цілісного знання через виявлення єдності, повноти та конкретності буття. Вищим ступенем пізнання може бути лише знання-життя, де суб'єкт не протистоїть об'єкту, а знає предмет через те, що він злитий з ним у самому своєму бутті, де буття і знання є одне й те саме.

Список використаних джерел:

Popper, K. R. (2021). *Conjectures and refutations; The growth of scientific knowledge*. Hassell Street Press.

Von Neumann J. (1961). *Collected Works, v 1-6*. Publisher: Pergamon Press, Oxford.

David Bohm (2002). *Wholeness and the Implicate Order*. London and New York: Routledge.

Conference section: PSYCHOLOGICAL SCIENCES.

Część konferencyjna: NAUKI PSYCHOLOGICZNE.

НЕЙРОПСИХОФІЗІОЛОГІЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИСНАЖЕННЯ

Миколайчук О. М.

науковий співробітник науково-дослідного центру Військовий інститут

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна